

Opis finančných nástrojov a upozornenie na riziká

Akcia

Akcia je majetkový cenný papier, ktorý predstavuje práva akcionára ako spoločníka podieľať sa podľa zákona a stanov akciovej spoločnosti na jej riadení, zisku a na likvidačnom zostatku po zrušení akciovej spoločnosti s likvidáciou.

Akcia teda predstavuje podiel na základnom imaní spoločnosti. Má presne stanovenú nominálnu hodnotu, ktorá sa uvádza v peniazoch.

Akcionár má právo na podiel zo zisku spoločnosti (dividendu), ktorý valné zhromaždenie podľa výsledku hospodárenia určilo na rozdelenie. Akcionár nemá právo na pevné, vopred garantované výnosy alebo úroky zo svojich akcií.

Výnos

Výnos z investovania do akcií sa skladá z výplat dividend a kurzových ziskov/strát. Tie však nemožno s istotou predpovedať. Cena akcie môže rásť ako aj klesať. Trhová cena akcie závisí výlučne od ponuky a dopytu na trhu, pričom na ponuku a dopyt pôsobí viacero faktorov:

- dosahované hospodárske výsledky (zisk a strata) spoločnosti,
- negatívne alebo pozitívne správy o tejto spoločnosti,
- celková hospodárska situácia v danej krajine,
- situácia na trhoch s cennými papiermi a pod.

Výplata dividend nie je garantovaná, závisí od rozhodnutia valného zhromaždenia spoločnosti o výplate dividend. Investíciu v podobe akcií je možné premeniť na hotovosť len predajom týchto akcií. Rozdiel medzi predajnou a nákupnou cenou je zisk alebo strata investora.

Riziká

S investovaním do akcií je spojené riziko poklesu ceny akcie.

Cena akcie môže klesnúť v prípade nepriaznivých hospodárskych výsledkov spoločnosti. Cena akcie môže tiež klesnúť v prípade celkového výpredaja akcií na trhu v krajine, alebo regióne.

V prípade akcie v cudzej mene, môže cena klesnúť pri posilnení domácej meny, alebo oslabení cudzej meny, v ktorej je akcia obchodovaná.

V prípade akcie na nelikvidnom trhu, s ktorou sa málo obchoduje, sa môže stať, že pri predaji sa nenájde záujemca o kúpu za primeranú cenu a je predaná za nižšiu cenu.

Ak cena akcie po investícii poklesne a je predaná za nižšiu cenu, ako bola cena nákupu, investor utrpí finančnú stratu.

Obchodovanie s akciami

Akcie sú obchodované na verejných burzách alebo mimo burzy. Pri obchodovaní na burze cenných papierov je potrebné dodržiavať príslušné pravidlá burzy cenných papierov (obchodované množstvo, typ príkazov, zmluvné vyrovnanie a pod.). Ak je akcia kótovaná na rozdielnych burzách cenných papierov v rozličných menách obsahuje kurzové riziko aj menové riziko.

Pri kúpe akcie na zahraničnej burze treba vziať do úvahy, že zahraničné burzy si vždy účtujú poplatky tretej strany, ktoré sa platia navyše k bežným bankovým poplatkom. O ich presnej výške klienta informuje poradca.

Dlhopis

Dlhopis je cenný papier, s ktorým je spojené právo majiteľa („veriteľa“) požadovať splácanie dlžnej sumy v menovitej hodnote a vyplácanie výnosov z nej k určitému dátumu a povinnosť osoby oprávnenej vydávať dlhopisy („emitent, dlžník“) tieto záväzky splniť. Majiteľ dlhopisu nemá právo zúčastňovať sa na valnom zhromaždení emitenta a ani inak ovplyvňovať jeho hospodárenie. Majiteľ dlhopisu je veriteľom voči emitentovi a emitent je dlžníkom voči majiteľovi dlhopisu. Po vyplatení všetkých výnosov a menovitej hodnoty dlhopis zaniká.

Výnos

Výnosy sa zvyčajne vyplácajú v pravidelných intervaloch – raz ročne, raz za polrok alebo raz za štvrtrok. Vyplácané výnosy dlhopisov sa nazývajú kupóny. Výnos dlhopisu sa môže určiť:

- pevnou úrokovou sadzbou;
- pevnou úrokovou sadzbou a podielom na zisku;
- rozdielom medzi menovitou hodnotou dlhopisu a jeho nižším emisným kurzom;
- vyžrebovateľnou prémie alebo prémie v závislosti od lehoty splatnosti dlhopisu;
- pohyblivou úrokovou sadzbou, prípadne vývojom devízových kurzov v závislosti od pohybu úrokových sadzieb alebo kurzov na finančnom trhu;
- kombináciou uvedených spôsobov.

Okrem dlhopisov s kupónmi existujú aj bezkupónové dlhopisy tzv. zerobondy. Investor, ktorý podrží dlhopis do splatnosti, dosiahne výnos, ktorý sa rovná rozdielu medzi emisným kurzom dlhopisu (alebo jeho nákupnou cenou) a menovitou hodnotou dlhopisu.

Riziká

Na cenu dlhopisu vplyva viacero faktorov a to predovšetkým:

- výška úrokových sadzieb,
- výška tzv. kreditnej prirážky pre príslušného emitenta cenného papiera ,
- likvidita daného cenného papiera, teda schopnosť jeho predaja na relevantnom trhu za trhovú cenu a likvidita daného trhu,
- výmenný kurz medzi menou v ktorej je dlhopis denominovaný a domácou menou investora.

V prípade držby cenného papiera má na cenu negatívny vplyv nárast úrokových sadzieb, zvyšovanie kreditnej prirážky, pokles likvidity a posilňovanie domácej meny oproti mene, v ktorej je dlhopis denominovaný. V prípade nepriaznivého vývoja uvedených rizikových faktorov investor utrpí stratu.

Obchodovanie s dlhopismi

Dlhopisy sú obchodovateľné prostredníctvom burzy alebo mimo burzy. Banka môže klientovi na požiadanie oznámiť cenu predaja a nákupu určitých dlhopisov. Neexistuje však žiaden nárok na obchodovateľnosť.

V prípade dlhopisov obchodovaných aj na burze môžu byť ceny vytvorené na burze podstatne odlišné od mimoburzových cien. Riziko horšej ceny na burze môže byť zmiernené zadaním limitu na pokyne.

Podielový list

Podielový list je cenný papier, s ktorým sú spojené práva jeho majiteľa (podielníka) na zodpovedajúci podiel na majetku podielového fondu a právo podieľať sa na výnosoch tohto majetku.

Podielový fond je spoločným majetok podielníkov. Podielový fond nemá právnu subjektivitu, podielové fondy vytvára a spravuje správcovská spoločnosť. Správcovská spoločnosť zodpovedá podielníkom za to, ako spravuje majetok v podielovom fonde. Za správu majetku v podielovom fonde si správcovská spoločnosť účtuje tzv. správcovský poplatok (management fee), ktorý znižuje čistú hodnotu majetku v podielovom fonde.

Každý fond má svoj štatút, predajný prospekt a zjednodušený prospekt, ktoré obsahujú všetky dôležité informácie, ktoré sú potrebné na prijatie rozhodnutia klientom.

Základné členenie podielových fondov:

- otvorené podielové fondy – podielové fondy, ktorých podielník má právo požiadať správcovskú spoločnosť o vyplatenie podielových listov z majetku v tomto podielovom fonde. To znamená, že investíciu v otvorenom podielovom fonde je možné kedykoľvek jednoducho premeniť na hotovosť, výplata obvykle prebehne do niekoľkých dní po podaní žiadosti.
- uzavreté podielové fondy – podielové fondy, ktorých podielník nemá právo, aby mu na jeho žiadosť boli vyplatené podielové listy z majetku v tomto podielovom fonde. Podielník môže svoju investíciu do podielových listov uzavretého podielového fondu premeniť na hotovosť ich predajom, pričom podielové listy uzavretých podielových fondov sa zvyčajne obchodujú na burze. Uzavreté podielové fondy sa vytvárajú na dobu určitú. Po uplynutí tejto doby nastáva buď vyplatenie podielníkov alebo premena uzavretého podielového fondu na otvorený.

Výnos

Výnos je tvorený dvoma zložkami – zmenami trhovej ceny podielového listu a vyplácanými výnosmi. Cena podielového listu môže rovnako rásť ako aj klesať. Správcovská spoločnosť je povinná každoročne vyplácať podielníkom výnosy, avšak ich výška nie je garantovaná. Cena podielového listu závisí od trhových cien finančných nástrojov, ktoré sú v majetku príslušného podielového fondu. Ak chce investor posúdiť možný vývoj ceny podielového listu, musí brať do úvahy zloženie majetku príslušného podielového fondu a jeho investičnú stratégiu.

Riziká

Riziká podielových fondov sú podľa investícií podielového fondu. V prípade investovania do akcií, dlhopisov, alebo iných cenných papierov sú to riziká akcií, dlhopisov, alebo iných cenných papierov.

Riziko investície do akcií je najmä v poklese ceny po nepriaznivých hospodárskych výsledkoch spoločnosti, alebo v prípade výpredaja akcií v krajine, či regióne.

Riziko investície do dlhopisov je najmä v poklese ceny pri náraste úrokových sadzieb, alebo zvýšení kreditných prirážok.

V prípade investície do nástroja v cudzej mene, jeho cena môže klesnúť v prípade posilnenia domácej meny, alebo oslabenia cudzej meny.

V prípade investície do nástroja na nelikvidnom trhu, s ktorým sa málo obchoduje, sa môže stať, že pri predaji sa nenájde záujemca o kúpu za primeranú cenu a je predaný za nižšiu cenu.

Ak cena podielového listu po investícii poklesne, alebo rast ceny je nižší ako poplatky, investor utrpí finančnú stratu.

Zmenka

Zmenka je obchodovateľný cenný papier. Je to písomný záväzok, ktorý musí mať presne určenú formu. Majiteľovi zmenky poskytuje právo požadovať v určenej lehote úhradu, resp. výplatu peňažnej sumy uvedenej na zmenke.

Náležitosti zmenky:

- názov zmenky v jazyku, v ktorom bola vystavená
- dátum a miesto vystavenia zmenky
- dátum (termín) splatnosti zmenky
- sumu, na ktorú je vystavená + mena
- druh zmenky
- meno a adresa príjemcu (emitenta) zmenky
- miesto, kde bude zmenka uhradená, presná adresa
- meno, adresa a podpis vystavovateľa zmenky

Druhy zmeniek

Najčastejšie používaná kategorizácia člení zmenky na 2 skupiny:

- obchodné zmenky - vznikajú na základe pohybu tovarov. Sú nástrojom platenia pri obchodných operáciách,
- finančné zmenky - používajú sa pri vyrovnávaní finančných záväzkov

Výnos

Výnos je tvorený rozdielom medzi sumou, ktorú zaplatí investor pri vystavení zmenky a sumou vyplácanou v deň splatenia zmenky. V prípade, že zmenky vystavuje banka, nevzťahuje sa na ne systém ochrany vkladov v rámci Fondu ochrany vkladov, keďže zmenky sú taxatívne vyňaté spod ochrany vkladov.

Riziká

Rizikami pri investícii do zmenky sú riziko likvidity a menové riziko.

Ak investor bude chcieť predať zmenku pred jej splatnosťou, môže sa stať, že sa nenájde záujemca o kúpu za primeranú cenu a je predaná za nižšiu cenu.

Ak je zmenka vystavená v cudzej mene, jej cena môže klesnúť v prípade posilnenia domácej meny, alebo oslabenia cudzej meny.

Ak investor predá zmenku za nižšiu cenu, ako ju kúpil, utrpí finančnú stratu.

Garantovaný vklad

Garantovaný vklad je termínovaný účet s vyšším výnosom. Výnos je garantovaný v určitej výške, vyššej alebo porovnateľnej s termínovaným účtom. Zároveň je garantovaná výplata vloženeho vkladu po uplynutí doby splatnosti. Vklad je chránený Fondom na ochranu vkladov.

Výnos

Výnos garantovaného vkladu je naviazaný na hodnotu určitého podkladového aktíva, ktorým môže byť napr. akciový index alebo akciový kôš. Cena garantovaného vkladu môže rásť aj klesať. Trhová cena garantovaného vkladu závisí od hodnoty podkladového aktíva, od ponuky a dopytu na trhu, pričom na ponuku a dopyt pôsobí viacero faktorov v závislosti od druhu vkladu.

Celkové výnosy pozostávajú z garantovaného a z bonusového výnosu. Bonusový výnos v určitej výške získa klient v prípade, že v 3. roku bude splnená podmienka pre jeho vyplatenie.

Garantovaný výnos je vyplácaný každoročne. V treťom roku, v prípade splnenia podmienky, je ku garantovanému výnosu vyplatený aj bonusový výnos v určitej výške.

Riziká

Keďže ide o termínovaný účet, nie je ho možné v prípade potreby predčasne ukončiť, alebo je s predčasným ukončením spojený poplatok, ktorý prevyšuje výnos.

Ak ide o garantovaný vklad v cudzej mene, môže jeho hodnota klesnúť v prípade posilnenia domácej meny, alebo poklesu cudzej meny.

Ak je garantovaných sto percent istiny, priama strata nemusí nastať, avšak výnos z garantovaného vkladu bez bonusového výnosu môže byť nižší ako výnos iného termínovaného účtu.

Termínová menová konverzia (Forward)

Forward predstavuje transakciu (záväzok) vzájomnej výmeny dvoch mien so splatnosťou dlhšou ako spotová valuta, t.j. minimálne D+3, pričom budúci kurz sa stanovuje v deň vzniku záväzku. Jedná sa o zafixovanie výmenného kurzu na budúce menové konverzie, ktorým sa eliminuje kurzové riziko pri riadení cash flow v jednotlivých menách. Forwardový kurz je odvodený od spotového kurzu, upravený o forwardové body, ktoré predstavujú výšku úrokového diferencálu na obdobie do splatnosti forwardu.

Typy forwardových obchodov

- s fyzickou dodávkou
- bez fyzickej dodávky (Non Delivery Forward)
- s pohyblivou splatnosťou (Time Option)

Výnos

Výnos predstavuje rozdiel medzi aktuálnym spotovým kurzom v deň splatnosti forwardu a dohodnutým forwardovým kurzom.

Riziká

Na cenu forwardového obchodu vplyvajú výmenný kurz, úrokové sadzby domácej meny a úrokové sadzby cudzej meny.

Ak sa tieto faktory zmenia v neprospech investora, môže sa stať, že po uskutočnení forwardového obchodu utrpí finančnú stratu, prípadne zaznamená menší zisk, ako by mal, keby sa rozhodol pre úročenie vkladu v domácej mene a neskoršiu konverziu pri spotovom kurze, resp. momentálnu konverziu a úročenie vkladu v cudzej mene.

Menové swapy

Menové swapy sú kombináciou menovej spotovej a termínovej operácie. Predstavujú predaj/nákup jednej meny za druhú so súčasným spätným nákupom/predajom po určitej dobe za vopred dohodnutý kurz, pričom objem transakcie zostáva nezmenený.

Typy swapových obchodov

- buy & sell - okamžitý nákup základnej meny + termínovaný predaj základnej meny
- sell & buy - okamžitý predaj základnej meny + termínovaný nákup základnej meny

Výnos

Výnos predstavuje rozdiel medzi aktuálnym spotovým kurzom v deň splatnosti forwardu a dohodnutým forwardovým kurzom.

Riziká

Na cenu swapového obchodu vplývajú výmenný kurz, úrokové sadzby domácej meny a úrokové sadzby cudzej meny.

Ak sa tieto faktory zmenia v neprospech investora, môže sa stať, že po uskutočnení swapového obchodu utrpí finančnú stratu, prípadne zaznamená menší zisk, ako by mal, keby sa rozhodol napríklad pre úročenie vkladu v domácej mene.

Menové opcie

Menová opcia dáva kupujúcemu právo vo vopred dohodnutom termíne za vopred dohodnutý výmenný kurz kúpiť alebo predať jednu menu za druhú. Kupujúci opcie má teda právo, nie však povinnosť (na rozdiel od predávajúceho), realizovať dohodnutý obchod. Za toto právo platí kupujúci opčnú prémiiu.

Existujú dva základné druhy opcií:

- kúpna opcia (Call) – oprávňuje jej kupujúceho na nákup jednej meny za druhú v deň realizácie za realizačnú cenu
- predajná opcia (Put) – oprávňuje jej kupujúceho na predaj dohodnutej meny v stanovený deň realizácie za dohodnutú realizačnú cenu

Typy menových opcií

- Európska opcia – umožňuje realizáciu iba na konci doby splatnosti, t.j. len v deň expirácie opcie
- Americká opcia – umožňuje realizáciu opcie počas celej doby jej platnosti

Výnos

Výnos predstavuje rozdiel medzi aktuálnym spotovým kurzom v deň realizácie opcie a dohodnutou realizačnou cenou opcie.

Riziká

Ak výmenný kurz nepôjde priaznivým smerom, môže sa stať, že sa opcia nevyužije a kupujúci len zaplatí opčnú prémiiu.

Vybrané štruktúrované produkty

DEPO+

DEPO+ je depozitný produkt, ktorý umožňuje nadštandardné zúčroenie vkladu a okrem toho aj participovať na priaznivom pohybe kurzu.. Využíva pri tom očakávaný pohyb kurzu vybraného menového páru.

Je určený najmä klientom, ktorí potrebujú nakúpiť (alebo predať) inú menu, nie sú ale spokojní s aktuálnym spotovým kurzom a súčasne majú voľné prostriedky určené k nákupu (alebo predaju) uložené na bežnom účte za štandardné úrokové sadzby.

Dva dni pred splatnosťou DEPO+ sa dohodnutý kurz pre eventuálnu konverziu porovná s aktuálnym fixingom NBS a v prípade pozitívneho vývoja sa uložené prostriedky skonvertujú do druhej meny za dohodnutý kurz. V opačnom prípade klient obdrží pôvodne uloženú menu.

Úrokový výnos je pripísaný vždy v pôvodnej mene vkladu.

Výnos

Klient má garantované nadštandardné zúročenie vkladu za akýchkoľvek podmienok, pričom v prípade priaznivého vývoja kurzu a následnej menovej konverzie môže dosiahnuť ešte výnos, ktorý predstavuje rozdiel medzi aktuálnym spotovým kurzom v deň splatnosti DEPO+ a dohodnutým kurzom pre eventuálnu konverziu.

Riziká

V prípade, že sa kurz pohne priaznivým smerom, ale výrazne presiahne dohodnutú hranicu, investor príde o časť zisku, ktorý by mal, keby si úročil vklad v domácej mene a neskôr uskutočnil konverziu za trhových podmienok.

BONUS DEPO

BONUS DEPO je depozitný produkt určený klientom, ktorí sa snažia dosiahnuť vyšší výnos z voľných peňažných prostriedkov, ako je obvyklé na trhu. Využíva pritom pohyb kurzu ľubovoľného menového páru v očakávanom pásme počas sledovaného obdobia.

Výnos

V prípade, že výmenný kurz zvoleného menového páru sa v priebehu sledovaného obdobia ani raz nedotkne stanoveného rozpätia kurzu, vyplatí banka v deň splatnosti istinu a aj zvýhodnený úrok (Bonus).

V prípade, že sa počas sledovanej periódy bude výmenný kurz prekročiť hornú, resp. dolnú hranicu stanoveného rozpätia, vyplatí banka v deň splatnosti istinu a garantovaný minimálny úrok (Malus).

Riziká

Garantovaný minimálny úrok je zvyčajne nižší ako úrok na porovnateľnom termínovanom vklade. V prípade, že dôjde k veľkým výkyvom zvoleného výmenného kurzu a nie je vyplatený zvýhodnený úrok, investor môže prísť o časť zisku, ktorý by mal, keby si úročil vklad na bežnom termínovanom účte.